

Baggrund

Vi lever i et samfund, hvor forandringer sker kontinuerligt og hurtigere end vi tidligere har været vant til. Dette gør sig også gældende indenfor dagkirurgen. Det der tidligere fordrede indlæggelse på sengeafdelingerne, behandles i dag som dagkirurgiske operationer. I dag opererer vi ikke kun patienter klassificeret som ASA 1-2, men også ASA 3 og 4 patienter kommer igennem vores center. Omklædnings-testen (om patienten kan klæde om selv og på max. 15 min.) er heller ikke afgørende for om patienten kan opereres i vores regi, hvis vi kan se, at det vil være bedst for patienten, opererer vi gerne patienter med forskellige handicaps og hjælpemidler, som har brug for ekstra hjælp. Gruppen af dagkirurgiske patienter er øget og er blevet mere komplekst end tidligere, hvilket stiller øgede krav til den dagkirurgiske opvågnings sygeplejerskes kompetencer end tidligere.

Da man i starten af juni d.å. spurgte 59 patienter og pårørende på Sydvestjysk Sygehus, hvad der er vigtigt for dem i mødet med sundhedsvæsenet, svarede de bl.a.: ”Det er vigtigt, at personalet besidder en høj faglighed.” ”Vi har de seneste 10-15 år oplevet et markant løft i kvaliteten i det danske sundhedsvæsen. Men der er stadig plads til forbedringer. Borgerne skal have en behandling af endnu højere kvalitet”¹. Dette citat er forordene til de 8 nationale mål, der på nationalt, regionalt og kommunalt politisk plan er formuleret for det danske sundhedsvæsen.

For at imødekomme kvalitetskravene har *Afdelingen for Operation og Anæstesiologi* i Esbjerg, som Dagkirurgisk Center organisatorisk hører under, formuleret en strategi for udvikling af sygeplejen og målet for sygeplejen er bl.a., at den bliver baseret på evidens. At der ydes en sygepleje, der er teoretisk og forskningsmæssigt funderet samt i overensstemmelse med bedste kliniske praksis.

I Dagkirurgisk Center på Sydvestjysk Sygehus i Esbjerg (DKC) har vi ikke haft tradition for ansættelse af anæstesisygeplejersker til varetagelsen af sygeplejen i opvågningen, men sygeplejersker med forskellige baggrund og kompetencer. Alle sygeplejersker i Dagkirurgisk Center er oplærte i et eller to skærende specialer og fungerer som operationssygeplejersker, alle kan varetage sygeplejen i forbindelse med endoskopiske undersøgelser og alle arbejder i opvågningen samt vores hvilestue og modtagelse.

Vores fag har udviklet sig fra at være et fag der udelukkende blev lært gennem sidemandsoplæring – en læringsform der var meget kontekstbundet, til at være en professionsbacheloruddannelse, der stiller krav om, at sygeplejersken arbejder evidensbaseret, hvilket betyder, at sygeplejersken integrerer sine personlige, etiske og æstetiske kundskaber med den bedst tilgængelige viden fra systematisk forskning og individualiserer situationen i samarbejde med patienten.

¹ http://www.sum.dk/-/media/Filer%20-%20Publikationer_i_pdf/2016/Nationale-maal/SUM-Nationale-maal-L-april-2016.ashx

Hvordan opkvalificerer vi oplæringen af og læringen hos den nyansatte opvågningspsygeplejerske således, at opvågningspsygeplejersken kan håndtere kravene, og således, at den læring der sker, matcher kravene til at sygeplejen som en profession?

I international forskning om læring i en arbejdspladssammenhæng, er der bred enighed om, at *refleksion* indgår som en central del af læringen. Gennem refleksion over praksis med brug af teori og evidensbaseret viden bliver vi klogere på, hvad vi skal gøre i en bestemt situation, hvis vi skal nå et bestemt mål. Vi bliver klogere på, *hvordan* vi skal handle og *hvorfor*².

Derfor...

...har vi i Dagkirurgisk Center på Sydvestjysk Sygehus, Esbjerg valgt at udvikle et systematisk og metodisk oplæringsprogram, hvori der indgår refleksion og evidensbaseret viden i form af kompetencekort,

- et oplæringsprogram der vil styrke patientsikkerheden ved at konkretisere den dagkirurgiske opvågningspsygeplejerskes kompetencer,
- et oplæringsprogram der lever op til professionens krav om kvalitet, udvikling og evidensbaseret sygepleje,
- et oplæringsprogram der vil imødekomme patienternes og politikernes krav om kvalitet.

Kompetencekort

I afdelingen arbejder vi med Kompetencekort for nyansatte operationssygeplejersker, udarbejdet af en særlig interessegruppe i det Faglige Selskab SASMO. I udarbejdelsen af kompetencekortene for opvågningspsygeplejersker er der hentet inspiration fra SASMOs kompetencekort, da det er et godt gennemarbejdet materiale, men også for at ensrette og gøre vores kompetencekort for nyansatte sygeplejersker enkelt, at når de har kendskab til det ene hold af kompetencekort, kender de princippet og det er nemmere at gå til de næste.

For opvågningen er der udarbejdet 7 kompetencekort:

- Smerter og smertebehandling
- PONV – PostOperativ Nausea and Vomiting
- Anæstesimidler, maskeventilation samt anlæggelse af PVK
- Kredsløbet og hjertestop

² Wahlgren, Bjarne et al 2002, 5. oplag 2011. *refleksion og læring- kompetenceudvikling i arbejdslivet*. Samfundslitteratur Frederiksberg, side 16.

- Temperatur
- Dræn, forbindelse og hygiejne
- Præ- og postoperative opgaver for opvågningssygeplejersken (assistere til blokadeanlæggelse, KAD og insulindrop).

Hvert kompetencekort er opdelt i 3 niveauer:

1. Teoretisk viden.
2. Praktiske færdigheder, opvågningssygeplejersken skal være i besiddelse af for at kunne varetager arbejdsopgaver i klinisk praksis.
3. Evnen til refleksion og problemløsning.

Hvert kompetencekort består af spørgsmål til viden, praktiske færdigheder og refleksion. Desuden er der opgivet litteraturreferencer. Referencerne sikrer, at den teoretiske viden bygger på nyeste og bedste evidens. Referencerne er opdelt i tre grupper

- *Interne referencer*, som består af politikker, retningslinjer og instrukser i Dagkirurgisk Center og tværgående på Sydvestjysk Sygehus.
- *Eksterne referencer*, litteratur der bør læses.
- *Yderligere reference*, litteratur der kan læses – som supplerer den interne og eksterne litteratur, men som ligger udenfor pensum.

Ved hjælp er kompetencekortets skema foretages en struktureret observation af den nyansatte opvågningsygeplejerskers færdigheder i klinisk praksis. I en efterfølgende samtale vurderes viden og refleksion over praksis.

Emnerne: omsorg, kommunikation, patients mestringsevne og etik er der ikke kompetencekort på, men refleksion desangående er inddraget i hvert enkelt kompetencekort. Formålet er at anvende teori på problemstillinger fra egen klinisk praksis. Den primære litteratur ift. Ovenstående emner er hentet fra Sydvestjysk Sygehus` *Sygeplejefaglige Referenceramme*, som er et fælles fundament for sygeplejen på Sydvestjysk Sygehus med afsæt i anerkendte teoretikers tekster.

Hvert kompetencekort udleveres i god tid inden det tages, da referencerne ligger til grund for at tilegne sig det teoretiske grundlag for læringsområdet. Der fastlægges en dato for, hvornår kortet skal gennemføres, således at der tages højde herfor i arbejdstidsplanlægningen.

Kompetencekortene er udarbejdet af Klinisk Sygeplejespecialist Irene Junker Jakobsen, Dagkirurgisk Center, Sydvestjysk Sygehus Esbjerg.

Hvis der sidder nogen ude i det danske land, der har lyst til at høre mere om kompetencekort til nyansatte opvågningssygeplejersker er de meget velkomne til at rette henvendelse til Dagkirurgisk Center Sydvestjysk Sygehus, Esbjerg – irene.jakobsen@rsyd.dk